



Universiteit
Leiden
The Netherlands

Cryptowetgever, kom in actie!

Haentjens, M.; Kaptein, F.J.L.

Citation

Haentjens, M., & Kaptein, F. J. L. (2025). Cryptowetgever, kom in actie!. *Wpnr: Weekblad Voor Privaatrecht, Notariaat En Registratie*, 2025(7516), 733-734. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/4285731>

Version: Publisher's Version

License: [Leiden University Non-exclusive license](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/4285731>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Cryptowetgever, kom in actie!

1. Enkele weken geleden heeft Tweede Kamerlid Joost Sneller (D66) schriftelijke vragen gesteld aan de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid.¹ Deze vragen betreffen, kort gezegd, de vermogensrechtelijke behandeling van cryptoactiva. Ze sluiten naadloos aan op de Rode draad die dit blad onlangs over de Digitale nalatenschap publiceerde. De kamervragen behandelen een aantal van de thema's die ook in de Rode draad aan bod kwamen, waaronder de kwalificatie van digitale goederen en vatbaarheid ervan voor beslag en zekerheden. De kamervragen raken echter ook aan thema's die voor marktdeelnemers van groot praktisch belang zijn, zoals vermogensscheiding en de toekomstige invoering van de digitale euro. Een wetswijziging lijkt aangewezen.

2. Aanleiding voor de vragen van kamerlid Sneller was de invoering van de Europese Markets in Crypto-Assets Regulation (MiCAR), die per 1 januari 2025 in werking is getreden.² Vanuit Nederlands perspectief is deze verordening hoofdzakelijk van bestuursrechtelijke aard, want zij betreft bijvoorbeeld vergunningsvereisten, toezicht op en regelgeving ten aanzien van cryptoactivamarkten. MiCAR bevat echter ook een aantal vermogensrechtelijke bepalingen. Deze bepalingen zijn niet onbelangrijk. Zo bepaalt art. 70 lid 1 MiCAR dat cryptoactivadienstverleners die voor cliënten cryptoactiva administreren, "adequate regelingen [moeten treffen, MH&FK] om de eigendomsrechten van cliënten veilig te stellen, met name in het geval van de insolventie van de aanbieder van cryptoactivadiensten." Deze bepaling lijkt een aangepaste versie van art. 16 lid 8 van de Markets in Financial Instruments Directive (MiFID II), op grond waarvan een beleggingsonderneming die financiële instrumenten aanhoudt die aan een cliënt toebehoren "adequate regelingen [moet treffen, MH&FK] ter vrijwaring van de eigendomsrechten van de cliënt, met name in het geval van insolventie van de onderneming."

3. Waar MiFID II een richtlijn was die zonder al te grote vermogensrechtelijke hobbels in Nederlands recht kon worden geïmplementeerd,³ betreft MiCAR een verordening die rechtstreekse werking heeft. Ook Nederlands recht bepaalt derhalve thans dat rechthebbenden van cryptoactiva "eigendomsrechten" te dien aanzien (kunnen) hebben en zelfs dat dienstverleners die

"eigendomsrechten" moeten waarborgen door vermogensscheiding. Art. 75 lid 7 MiCAR bepaalt namelijk dat cryptoactiva die in bewaring worden gehouden "in het belang van de cliënten van de aanbieder van cryptoactivadiensten juridisch [worden] gescheiden van de boedel van de aanbieder van cryptoactivadiensten." Uit de Rode draad over Digitale nalatenschap en overige literatuur⁴ volgt echter zonder meer dat de eigendomskwalificatie en de thans vereiste vermogensscheiding problematisch is.

4. Consensus lijkt namelijk te bestaan dat cryptoactiva of digitale goederen naar Nederlands vermogensrecht moeten worden gekwalificeerd als onstoffelijke vermogensobjecten waarvan eigendom niet mogelijk is.⁵ Dit brengt mee dat aanbieders van cryptoactivadiensten (CASP's) in Nederland nu slechts kunnen voldoen aan de Europese verplichting tot vermogensscheiding

1. Kamerstukken II 2024/25, 2025Z13335.
2. Verordening (EU) 2023/1114 van het Europees Parlement en de Raad van 31 mei 2023 betreffende cryptoactivamarkten en tot wijziging van Verordeningen (EU) nr. 1093/2010 en (EU) nr. 1095/2010 en Richtlijnen 2013/36/EU en (EU) 2019/1937 (PbEU 2023, L 150).
3. Wet implementatie richtlijn markten voor financiële instrumenten 2014 (*Stb.* 2017, 512).
4. Zie bijvoorbeeld S.E. Bartels, 'Overdracht en verdeling van digitale assets in de nalatenschap', *WPNR* 2025/7498 (themanummer *Rode draad Digitale nalatenschap*), p. 318-321; I.M. Lambers, 'Erfgenenamen tussen wal(let) en schip? Over cryptoassets in de nalatenschap', *WPNR* 2025/7498 (themanummer *Rode draad Digitale nalatenschap*), p. 145-154; T.H.D. Struycken, *De numerus clausus in het goederenrecht*, (diss. Nijmegen Radboud), Deventer: Kluwer 2007, p. 113-115, p. 487-489; M.G. van de Langemheen & Y.A. Wehrmeijer, 'Cryptovaluta: niet onaantastbaar', *Bb* 2022/3, p. 7-9; M. van Ingen & W. Smits, 'Beslag op bitcoin: (praktisch) onmogelijk?', *BER* 2018/2, p. 20; T.J. de Graaf, 'Verhaalsbeslag op bitcoins', *TCR* 2019/2, p. 88-94; V. Tweehuysen, 'Goederenrechtelijk puzzelen met bitcoins', *AA* 2018/7, p. 602-610.
5. Zo ook: Rb. Amsterdam (NCC) 21 april 2023, *ECLI:NL:RBAMS:2023:2540*, r.o. 4.7-4.11.

door oprichting van een bewaarbedrijf, met alle internationale en operationele complicaties van dien.⁶ Waarschijnlijk kunnen (nog) niet alle marktdeelnemers in deze relatief jonge sector de investeringen en organisatie bewerkstelligen die deze vermogensscheidingsregels vergen. Dat heeft tot gevolg dat beleggers onbeschermd zijn ingeval van faillissement van hun cryptoactiva-dienstverlener. Dat een dergelijk faillissement niet ondenkbeeldig is, bewijst de reeks van gerucht makende faillissementen van cryptoactiva-dienstverleners de afgelopen jaren. Het faillissement van FTX is daarvan allicht de beruchtste.

5. Het Nederlands vermogensrecht sluit dan ook (nog) niet goed aan op MiCAR, in tegenstelling tot de regelgeving in Europese landen om ons heen. Zo hebben de Belgische, Franse en Duitse wetgevers wel reeds regels ingevoerd op grond waarvan de kwalificatie van digitale goederen duidelijk(er) is, althans de vermogensscheiding helder wordt geregeld.⁷ Andere auteurs die in dit blad schreven kan worden toegegeven dat het huidige Nederlands vermogensrecht flexibel (genoeg) is om zaken als erflating, beslag en vermogensscheiding van digitale goederen te regelen.⁸

Onze wetgever zou de markt, beleggers en financiële ondernemingen echter een grote dienst bewijzen als digitale goederen helder zouden worden gekwalificeerd, zodat duidelijk wordt hoe deze goederen moeten worden overgedragen, hoe zekerheid erop kan worden gevestigd en uitgewonnen, en hoe beslag erop kan worden gelegd en uitgewonnen.⁹ Dit geldt niet alleen voor 'klassieke' digitale goederen als Bitcoin en Ether, maar zal zeker ook gelden voor de digitale euro die de Europese Centrale Bank reeds enige tijd in voorbereiding heeft.¹⁰

6. Voor aanwijzingen hoe de zojuist bedoelde wetgeving eruit zou kunnen zien, hoeft niet ver te worden gezocht. Zowel UNIDROIT als het European Law Institute hebben recent instrumenten gepubliceerd die nationale wetgevers uitgebreide richtsnoeren bieden voor de privaatrechtelijke behandeling van cryptoactiva.¹¹ Het is te hopen dat onze wetgever zijn voordeel hiermee doet en niet afwacht tot een hedendaagse Teixeira de Mattos.

Prof. mr. drs. M. Haentjens*

Mr. F. Kaptein**

6. 'Hoe moeten cryptoactiva juridisch gescheiden worden?', afm.nl.

7. Zie bijvoorbeeld: §46i Kreditwesengesetz (Duitsland); art. L54-10-1 Code monétaire et financier (Frankrijk); art. 3.41 Burgerlijk Wetboek (België).

8. Zie bijvoorbeeld: S.E. Bartels, 'Overdracht en verdeling van digitale assets in de nalatenschap', WPNR 2025/7498 (themanummer *Rode draad Digitale nalatenschap*), p. 318-321.

9. Crypto's spelen immers een steeds grotere rol in de economie. Zie bijv. zeer recent: de Financial Times van 21 juli 2025 – "JPMorgan explores lending against clients' crypto holdings."

10. COM(2023)369 def., cons. randnr. 9.

11. UNIDROIT *Principles on Digital Assets and Private Law*, Rome: UNIDROIT 2023; *ELI Principles on the Use of Digital Assets as Security* (Report of the European Law Institute), Wenen: European Law Institute 2022.

* Hoogleraar burgerlijk recht aan de Universiteit Leiden en advocaat te Amsterdam.

(m.haentjens@law.leidenuniv.nl/
matthias.haentjens@debrauw.com)

** Gastonderzoeker aan de Universiteit Leiden en advocaat te Amsterdam.
(floris.kaptein@debrauw.com)